

KDY JE DOKONALOST NA OBTÍŽ

Stanislav Komenda

Dokonalost je vlastnost, po níž se pídíme nejenom u lidí, ale hlavně u věcí a zařízení, která nám mají sloužit. Dokonalé auto nemá selhat za žádných okolností, má startovat za tropických veder i sibiřských mrazů, dokonalá kuchařka má předvídat i ta naše přání a ty naše chutě, o nichž jsme ani netušili, že je máme, dokonalý premiér má vést zemi od pěti k deseti bez nejmenšího zaváhání. Modelem dokonalosti je počítač, dítě nesměle počaté v prvních desetiletích dvacátého století a v jeho druhé polovině vychovávané a vzdělávané k radosti nejen svých rodičů. Od prvních aplikací pro zdokonalené vedení války, přes velké sálové počítače až po osobní počítače kategorie PC. Na rozdíl od vývoje lidských mláďat postupujícího od malého k velkému, postupuje vývoj počítače od velkého k malému. Tak malému, že teprve nutný ohled na rozměry lidských prstů zastavil miniaturizaci klávesnice. Tuhle skutečnost si uvědomuji intenzivněji než lidé mladší, protože jsem proces zmenšování počítačů od jedné vývojové generace k těm dalším mohl sledovat v průběhu celé své profesionální kariéry; když já na pražské univerzitě končil, počítače v této zemi začínaly.

Miniaturizace není ovšem ani zdaleka hlavním znakem dokonalosti. Tím je nepochybně funkce, účinnost, seznam toho, co počítač dokáže, včetně spolehlivosti, s níž to dokáže. A taky jak moc *user friendly* si přitom počíná.

Protože můj současný způsob života mne nutí, abych si psal po večerech a o víkendech doma a také o prázdninách měl počítač po ruce (kdyby mě mezi trháním rybízu a sklízením jahod náhodou něco napadlo), pořídil jsem si *notebook*. Přenosný počítač, ukázkou počítačové dokonalosti posledních let. Při mé technické zabeđenosti využiji jenom zlomek možností, které svému majiteli nabízí. V zásadě mne zajímá jenom jako psací stroj – s jistými redakčními schopnostmi.

V mém notebooku je instalována verze *Windows XP*. Protože na ústavu paralelně používám fakultní stolní počítač s verzí podstatně starší, nemohlo mi ujít, že moje domácí výpočetní zařízení jeví jisté nepochybné znaky inteligence, kterou starší verze Windows postrádá. Zatímco tahle mne upozorňuje na chybně zapsaná slova jejich červeným podtržením – můj domácí počítač některá chybně napsaná slova dokonce sám opravuje. Protože manuály zařízení studuji jenom nerad, dodnes nevím, nemá-li můj počítač dokonce schopnost sám se učit – z chyb, které udělám a pak opravím. Někdy se tím docela bavím – schválně mu podstrkuji chyby a dopředu se snažím uhádnout, zdali je po mně opraví anebo je nechá být nepovšimnuty.

Až nedávno jsem si všiml, že dokonalost mého notebooku má také svou slabinu. Docela lidskou. Do českého textu jsem potřeboval zasadit jakési francouzské úsloví – a když jsem se pak podíval zpět na dotyčné místo, uviděl jsem, že notebook vyrobený kdesi v jihovýchodní Asii na základě anglosaských

nápadů se projevil jako řádný český vlastenec – a z onoho francouzského úsloví vyrobil cosi českého, co se tomu francouzskému morfologicky podobalo. Projevil nacionální nesnášenlivost , taky lidskou vlastnost. Škoda, že už jsem detaily zapomněl.

Teprve nedávno jsem zjistil, že ta francouzština je v tom nevinně. Můj přeucený dareba odmítl slovní spojení *do nepaměti* a nahradil je slovním tvarem *nepanšti* (zřejmě imperativem od slovesa *panštiti*, *chovat se jako pán*). Dalo mi to dost práce, abych mu jeho počínání rozmluvil a velice nedemokraticky mu ukázal, kdo je na klávesnici pánem. Jak se s tím ve své vnitřní paměti vyrovnal, opravdu nevím.

Trochu mne zneklidnilo, že můj notebook se vlastně chová jako *overeducated* inteligent, přemoudřelý čtením špatně namíchaných *postmoderních* knížek natolik, že z toho zpitomí. Možná budu muset občas mu preventivně v rámci údržby nasadit malý *brainwashing*.